

Dossier d'activitats

**Recomanada per a cicle mitjà
i superior de primària**



Distribuïdora de cinema
infantil, tranquil i en català
www.packmagic.cat



Índex

Sinopsi i fitxa tècnica

Què treballem?

- El món adult des de la perspectiva dels infants
- Aventures i valors socials en el cinema infantil
- El creixement de la protagonista

Abans de veure la pel·lícula

Després de veure la pel·lícula

Glossari

Què hem après?

1

2

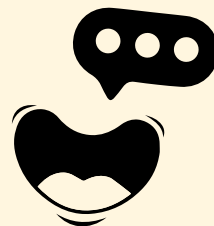
5

7

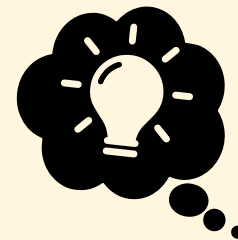
12

13

Les activitats que proposa aquest dossier són:



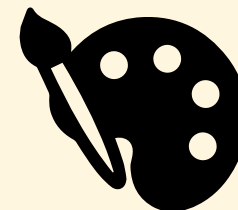
per debatre en grup



per reflexionar



per a fer recerca i investigació



per desenvolupar la creativitat artística

Sinopsi

A la Nina li agrada anar a dormir escoltant les històries que el seu pare li explica, les d'un eriçó que descobreix el món. Un vespre, el seu pare, preocupat per la feina, no segueix el ritual i no li explica una nova aventura... Afortunadament, el seu millor amic Mehdi és allà per ajudar-la a trobar una solució: què passaria si el tresor amagat a l'antiga fàbrica pogués resoldre tots els seus problemes?

En aquest moment comença una gran aventura que implica escapar de la vella veïna i del seu gat Peludot, impedir les trampes del guardià de la fàbrica i enganyar el seu gran gos... El petit eriçó liderarà la investigació al seu costat!

Direcció: Alain Gagnol i Jean-Loup Felicioli
Guió i diàlegs: Alain Gagnol
Creació gràfica: Jean-Loup Felicioli
Muntatge: Sylvie Perrin
Direcció de producció: François Bernard i Anna Leterq
Música: Serge Besset
Productores: Parmi les Lucioles Films en coproducció amb Doghouse Films i Auvergne-Rhône-Alpes Cinéma i KMBO Production
País: França i Luxemburg
Any: 2023
Durada: 78 min.

Premis i festivals

- Estrena mundial al Festival d'Annecy (fora de competició) i al Mercat Internacional del Film d'Animació (MIFA) 2023
- Setmana Internacional de Cine de Valladolid SEMINCI 2023
- El Meu Primer Festival 2023

Què treballem?



Sabies que...?

El guionista i un dels directors del film, Alain Gagnol, explica en una entrevista que **"és essencial parlar als infants** sobre coses reals. [...] Penso que mostrant tot això en una història dirigida als infants els ajudaria a entendre-ho tot molt millor i a no patir tant".

El món adult des de la perspectiva dels infants

A l'inici del film, la Nina i el Mehdi reproduïen una conversa, que segurament senten cada dia entre els pares, com a part del seu joc simbòlic. Representen que són parella i que en arribar a casa es pregunten mútuament què tal els ha anat el dia. El Mehdi respon que el seu ha anat bé; el de la Nina també, tot i que està esgotada. Ella li comunica que té una bona i una mala notícia: la bona és que tenen un bebè que acaba d'arribar i la dolenta, que és un conill. El Mehdi lamenta que els nens i nenes se'n riuran, però celebra que correrà més que ningú i que guanyarà els Jocs Olímpics.

Amb aquesta conversa se'ns presenten els personatges principals i com transitaran, al llarg de tot el film, entre la infància i l'adolescència, entre la imaginació infantil i la realitat del món adult. De fet, l'acció se situa en tres llocs diferenciats: la casa, el bosc i la fàbrica on treballaven els pares d'ambdós, que ha

tancat definitivament. Els dos infants van i venen constantment d'un lloc a l'altre, essent el bosc l'espai que està enmig dels dos llocs oposats: la casa, que representa la infància, i la fàbrica, que encarna el món adult, caracteritzat pel treball.

La fàbrica on treballaven els pares de la Nina i el Mehdi tanca definitivament i aquests es queden sense feina. Els infants observen com als pares, després d'haver perdut la feina, els canvia el caràcter: el de la Nina està sempre trist i el del Mehdi tota l'estona rondina. Els amics comenten que no podran anar de vacances per la falta de diners i, fins i tot, en Mehdi no sap si el curs vinent es podrà quedar al menjador escolar. Així doncs, essent conscients que les seves famílies travessen una situació complicada, els infants prenen com a propis els problemes dels seus pares i decideixen ordinar un pla per recuperar els diners que el director de la fàbrica va robar, ja que és el motiu pel qual els pares s'han quedat sense feina, i ho faran des de la seva perspectiva, amb recursos, accions i raonaments propis de dos infants.

Aventures i valors socials en el cinema infantil

Nina i el secret de l'eriçó és una pel·lícula que narra una aventura de detectius: la Nina i el Mehdi tenen l'objectiu de descobrir on són els diners que l'excap dels seus pares ha d'haver amagat a la fàbrica. Un dia el Mehdi explica a la Nina que l'excap de la fàbrica és a la presó perquè va robar diners de la caixa, així que en algun lloc hi ha un tresor amagat. Quan la Nina es queda sola al bosc se li apareix el seu amic imaginari, l'eriçó, que la porta davant de la fàbrica tancada mentre li diu "la solució als teus problemes és aquí, davant dels teus ulls". Aquests són els ingredients perquè a la Nina se li acudeixi una idea i els dos amics ordeixin el pla: trobar els diners que va robar el Sr. Gustau, excap dels pares, i que va amagar dins la fàbrica. La Nina proposa que un cop trobin els diners, els donin als seus pares i als del Mehdi per no tenir mai més problemes; el Mehdi va més enllà i suggereix compartir els diners amb la resta del veïnat, amb tothom que va ser acomiadat.

Els dos infants mostren una consciència social inusual per a la seva edat i un accentuat sentit de la justícia i és per això que proven

d'entrar diverses vegades a la fàbrica fins a aconseguir-ho. Per fer-ho viuen situacions de molta por perquè la fàbrica està custodiada per un vigilant, que també busca els diners amagats, i un gos guardià. La Nina i el Mehdi s'arrisquen i s'escapen de casa sense el permís dels pares diverses vegades perquè les coses no sempre surten bé a la primera. La Nina al llarg del film es mostra decidida i valenta i els dubtes no l'assetgen, com sí que ho fan en el cas del Mehdi, que és més prudent. Malgrat tot, el Mehdi no la deixarà sola i serà fidel a la Nina fins al final.

Els dos personatges, somiadors i amb molta imaginació, desobeeixen els adults, però en tot moment actuen amb bona intenció. De fet, si s'embarquen en aquesta aventura és perquè els sembla injusta la situació que viuen a casa, ja que com li ha dit la mare a la Nina "sempre que hi ha problemes ho acaben pagant els de baix de tot". La Nina i el Mehdi són infants i es troben en el primer dia de vacances escolars, així que l'aventura que emprenen és la manera que tenen de lluitar per la supervivència de les seves famílies; és la manera que tenen, des de la seva perspectiva innocent i imaginativa, de donar un cop de mà als pares, que des que han perdut la feina els ha decaïgut l'ànim per complet.



El creixement de la protagonista

La protagonista del film, la Nina, destaca per ser valenta, molt decidida i per actuar amb un gran sentit de la justícia. La ràbia que sent respecte la situació que viuen a casa seva i a la del Mehdi l'obliga a actuar i a prendre riscos, malgrat que a moments sent molta por. Està tan convençuda del que ha de fer i dels valors que defensa, que està disposada a actuar sola, tant si el Mehdi, el seu company d'aventura, l'acompanya com si no. A mesura que avança l'acció, veiem com la protagonista va adquirint més autonomia i empenta.

Tradicionalment, el rol i els trets psicològics que caracteritzen la Nina han estat atribuïts a personatges masculins, però a *Nina i el secret de l'eriçó*, els rols i el caràcter dels personatges habitualment associats a personatges femenins i masculins s'inverteixen. La Nina és la protagonista i la seva evolució no depèn de cap personatge masculí, és valenta i independent; en canvi, el personatge masculí, el Mehdi, té un rol secundari, d'acompanyant, i el seu caràcter, prudent i reflexiu, es contraposa al de la Nina.

Al llarg del film, el públic assisteix a l'evolució del personatge de la Nina i a la descoberta per part de la protagonista de moltes coses pròpies de la preadolescència. En aquesta nova etapa vital, els i les espectadores. les primeres vegades d'algunes experiències que la Nina comença a viure i, de retruc, el Mehdi: escapar-se de casa desafiant l'autoritat familiar, fer certes coses que poden comportar problemes legals (entrar il·legalment a una finca privada), experimentar emocions fins al moment desconegudes (desassossec, dificultats per expressar certes emocions...), etc. A més a més, gairebé al final del film, com a públic assistim al primer petó dels dos personatges i a la transformació de la seva relació d'amistat en una relació romàntica.



Sabies que...?

Alain Gagnol i Jean-Loup Felicioli són els mateixos directors de les pel·lícules d'animació *Un gat a París* (2010) i *Phantom boy* (2015), que igual com a *Nina i el secret de l'eriçó* narren històries detectivesques. Segons els directors els agrada el gènere negre perquè els permet parlar de temes seriosos des d'una certa distància i perquè són grans lectors de novel·les d'aquest gènere.

Abans de veure la pel·lícula...



Si et defenses i lluites al final es pot arribar a guanyar

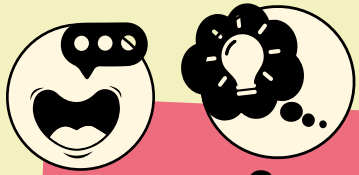
45 minuts

El tema principal del film és el tancament de la fàbrica on treballaven el pare de la Nina i del Mehdi i les conseqüències que això té per a les dues famílies. A partir del comentari que la mare fa a la Nina "si et defenses i lluites al final es pot arribar a guanyar" es proposa indagar sobre algunes de les estratègies emprades per la lluita obrera.

A casa, cadascú busca notícies als mitjans de comunicació sobre casos concrets de tancaments d'empreses o fàbriques que hagin ocasionat l'acomiadament de moltes persones, i quines accions han dut a terme els treballadors per defensar-se. En cas de no trobar-ne, cadascú pot preguntar als pares si recorden algun cas concret. També es pot buscar informació d'episodis de lluita obrera que han sigut importants en la història recent: la Vaga de la Canadenca; l'incident que es commemora l'1 de maig (Dia Internacional dels Treballadors) o els fets que es commemoren el 8 de març (Dia Internacional de la Dona Treballadora).

Conjuntament, es pot elaborar un glossari de termes relacionats amb la lluita obrera per aclarir conceptes com vaga, sindicat, mobilització, etc., així com també es poden llegir les demandes de col·lectius o sindicats nascuts a Barcelona i formats, principalment, per persones migrants, com per exemple Las Kellys Barcelona i el sindicat Top Manta.





30 minuts

Coses de grans

Conjuntament, parlar sobre els temes que preocupen als infants que són, evidentment, unes preocupacions ben diferents de les que tenen els adults:

- ▶ Què els preocupa com a infants?
- ▶ Què els fa sentir tristesa o neguit?
- ▶ Quan els preocupa alguna cosa, els canvia l'humor?
- ▶ A partir d'aquestes qüestions es pot aprofitar per preguntar als infants quina percepció tenen dels adults:
- ▶ Quins problemes creuen que poden tenir les persones adultes?
- ▶ Què senten que els preocupa?
- ▶ Com els veuen? (A vegades no volen jugar, a vegades estan de mal humor o se'ls veu amb cansament o tristesa...)
- ▶ Quines emocions deuen sentir?



30 minuts

Què vull ser de gran?

Cadascú ha de pensar en una feina o ofici que li agradaria fer quan sigui gran, que li agradaria que fos la seva feina remunerada. Després, cadascú fa un autoretrat en què es vegi a si mateix/a fent aquesta feina o activitat. Per exemple: si a algú li agradaria ser jardiner/a es pot representar a si mateix/a en el lloc de treball, vestint la indumentària corresponent, manipulant algunes de les eines pròpies d'aquesta feina, etc.

A continuació, els dibuixos es poden penjar en una paret de l'aula perquè tothom pugui veure els autoretrats de la resta.

Després de veure la pel·lícula...



20 minuts

La psicologia dels personatges

La Nina i el Mehdi són dos personatges preadolescents amb personalitats molt diferents que es complementen. Per reflexionar al voltant del caràcter dels dos personatges, fer conjuntament dues llistes a la pissarra amb adjectius que els defineixin: una llista per a la Nina i una altra per al Mehdi.

Alguns adjectius que caracteritzen a la protagonista són: decidida, valenta, manaire, imaginativa, madura, optimista. Altres que caracteritzen el Mehdi: prudent, fidel, poruc, sensat, tranquil, reflexiu.

Un cop feta la llista, el o la mestra pot preguntar als infants amb quin dels dos personatges se senten més identificats, si és que se senten identificats amb un d'ells. També se'ls pot preguntar com creuen que actuarien en la mateixa situació. Debate conjuntament al voltant d'aquestes preguntes, posant èmfasi en tot moment que cap tret de caràcter és millor que un altre, sinó que són diferents. L'interessant a la pel·lícula és que els dos personatges es complementen i, tot i que la Nina porta la iniciativa, el suport del Mehdi és fonamental per a ella.



30 minuts

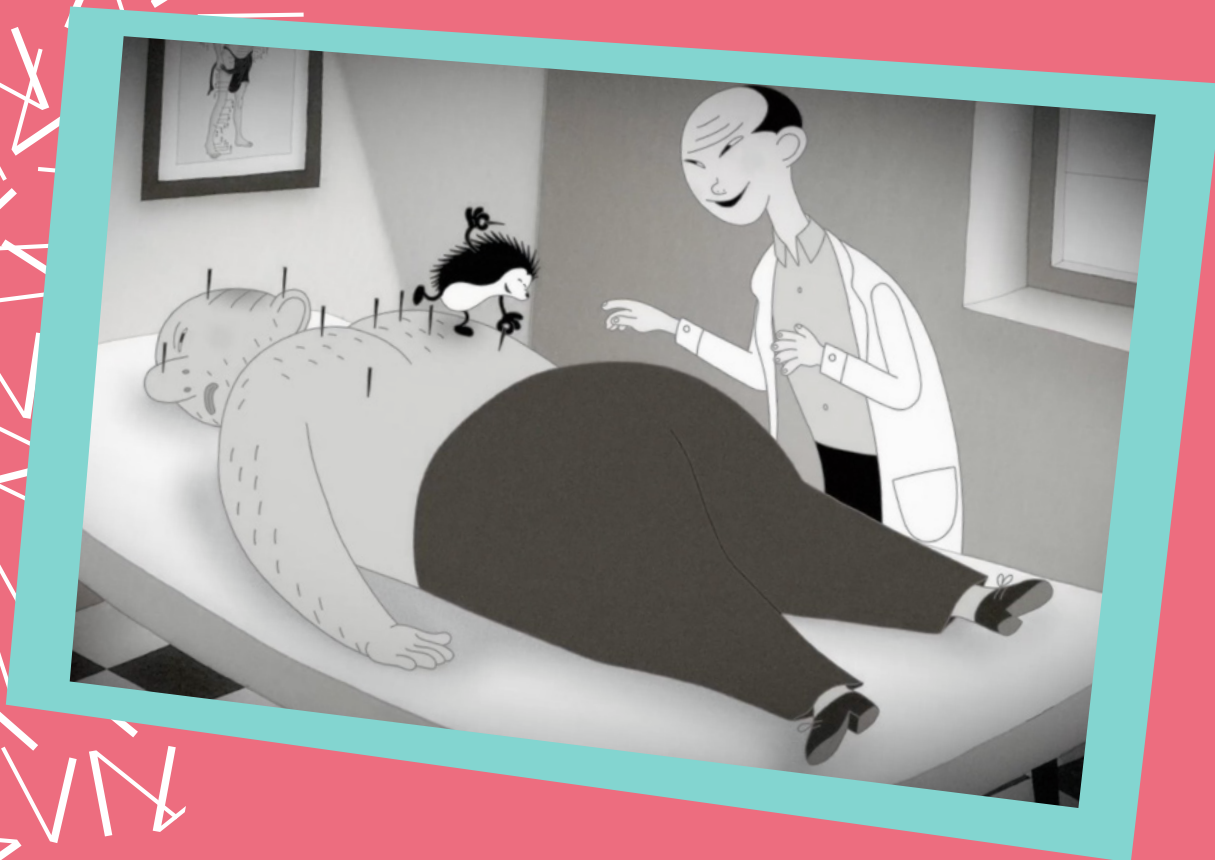
Els contes de l'eriçó

El Vincent, el pare de la Nina, s'inspira en un eriçó que un dia es cola a la fàbrica on treballa per crear un personatge de dibuix, que esdevé el protagonista dels contes que explica a la Nina perquè s'adormi. Jean-Loup Felicioli, director i creador gràfic del film, explica en una entrevista que per crear el personatge de l'eriçó es va inspirar en Mickey Mouse, que va ser creat per Ub Iwers.

La majoria dels infants segur que relacionen Mickey Mouse amb Walt Disney, però pocs o cap d'ells coneixerà Ub Iwers, així que es proposa buscar informació sobre el creador d'aquest personatge i cercar a quina època aquest ratolí comença a aparèixer en pantalla. Per fer-ho, l'alumnat es pot dividir per grups.

En acabat, es posa en comú la informació que cada grup ha trobat i, conjuntament, es poden mirar alguns dels curtmetratges de Mickey Mouse (n'hi ha de disponibles a YouTube).
(<https://www.youtube.com/watch?v=YClxtfvEbDw>)

Finalment, es pot plantejar un debat al voltant de quines similituds troben que hi ha entre aquests films de Walt Disney i els contes de l'eriçó que apareixen a *Nina i el secret de l'eriçó* (per exemple: són en blanc i negre, els protagonistes són animals antropomòrfics, la música té molt protagonisme, etc.).





60 minuts

El pas del temps en un foliscopi

A l'inici de la seqüència, el pare de la Nina passa les pàgines d'un foliscopi o *flipbook*. Es tracta d'una joguina òptica consistent en un petit quadern que conté una seqüència d'imatges o dibuixos que varien de forma gradual d'una pàgina a l'altra, fent avançar una petita acció. Quan es passen les pàgines del llibret ràpidament s'aconsegueix crear la il·lusió d'una imatge en moviment.

Cadascú crea el seu propi *flipbook* amb el qual ha de mostrar el pas del temps per als personatges del film o a través dels seus escenaris. Per exemple: mostrant els canvis d'estació en el bosc, el creixement d'algun dels personatges, l'augment de les marques al sostre de l'habitació de la Nina que queden quan hi rebotava la pilota, el creixement de vegetació al voltant de la fàbrica tancada, etc.

Per fer el foliscopi es poden fer servir 12 fulls retallats a mida DIN-A6. S'hi han de fer 12 dibuixos que variïn gradualment i subtilment d'una pàgina a l'altra. Idealment, s'hauria de proporcionar a l'alumnat una finestra o alguna taula transparent il·luminada perquè puguin calcar les il·lustracions, ja que d'una pàgina a l'altra s'han d'assemblar molt perquè l'efecte visual funcioni. Un cop cadascú tingui les 12 pàgines il·lustrades, caldrà unir-les amb un clip de carpeta per enganxar els fulls per un costat.

Si es prefereix simplificar l'activitat, es pot optar per descarregar-se els fulls amb les imatges de la pel·lícula per crear un *flipbook* en aquest enllaç: https://www.packmagic.cat/wp-content/uploads/2024/02/Nina_flipbook_CAT.pdf

En aquest cas, els infants han de retallar les imatges ja il·lustrades, pintar-les (si així ho desitgen) i unir-les amb un clip de carpeta per poder crear la il·lusió òptica del moviment.



30 minuts

Mai s'és massa gran pels contes

Quan el pare de la Nina arriba amb l'ànim decaïgut després del tancament de la fàbrica li diu: "No trobes que ets massa gran per això? Els contes són per als més menuts, no?". Més endavant, rectifica les seves paraules i diu a la filla que "mai s'és massa gran pels contes".

A partir d'aquestes frases, debat conjuntament si hi ha una edat per als contes i, per extensió, les narracions. Es pot parlar també sobre si els agrada escoltar narracions que algú els explica en veu alta, si els agrada llegir llibres per si mateixos/es, etc.

Després, se suggereix convidar els infants a pensar en un conte o llibre que els hagi agradat per tal que facin una breu recomanació literària a la resta. A la seva recomanació hi ha de constar el títol del llibre, el nom de l'autor o l'autora que l'ha escrit, el gènere al qual pertany (misteri, aventures, romàntic, etc.) i per què els ha agradat.





25 minuts

Un manual d'instruccions per a la vida?

A partir de la frase que el Sami diu al Mehdi i a la Nina quan els recull a l'escola "feu el mateix que jo i la vostra vida serà una victòria diària", plantejar una conversa al voltant de preguntes com:

- Penseu que hi ha fórmules universals per fer les coses de tal manera que serveix per a tothom?
- Creieu que a totes les persones (per exemple: a totes les nenes, a tots els nens...) els agrada el mateix?
- Sentiu a vegades que us agraden coses que a la majoria no els agrada? Com us sentiu quan això passa?
- Com us sentiu quan heu de fer una cosa que no heu fet mai? Si teniu dubtes i temors, us agradaria poder-ho parlar amb algú? Com us agradaria que aquesta persona que us escolta us ajudés: donant-vos confiança, dient-vos "ho has de fer així o aixà"...?
- Us ha passat mai que us imaginàveu que una cosa passaria d'una manera i ha passat d'una altra? Com us heu sentit en aquesta situació?



15 minuts

El secret de l'eriçó

Per últim, es proposa plantejar aquestes preguntes als infants per veure com cadascú ha interpretat el títol:

- Per què creieu que la pel·lícula es diu *Nina i el secret de l'eriçó*?
- Quin considereu que és el secret de l'eriçó?

Sabies que...?

Nina i el secret de l'eriçó és la primera pel·lícula digital que creen Alain Gagnol i Jean-Loup Felicioli. En una entrevista expliquen que la tecnologia digital és una eina de treball, igual com ho és un llapis, que no és un instrument màgic que ho fa tot. Comenten que sí que hi ha algunes coses que les fan amb l'ordinador, com la pluja o els efectes d'il·luminació, però que la major part de la pel·lícula es fa a mà. La base de l'animació continua sent la qualitat dels dibuixos; ells dibuixen amb un llapis digital a la tauleta com si aquesta fos un full de paper.

Glossari

Atur

Situació involuntària de les persones que no tenen una feina remunerada o per compte propi, però que estan disponibles per treballar. L'atur o la desocupació es produeix quan un/a treballador/a perd la seva feina de forma temporal o definitiva i, per tant, es queda sense el seu sou. En molts països existeix la prestació d'atur, una quantitat econòmica que reben els/les treballadors/es que perden la seva feina per causes alienes a la seva voluntat, sempre que es reuneixin unes condicions específiques.

El Vincent, el pare de la Nina, s'inspira en un eriçó que un dia es cola a la fàbrica on treballa, per crear els contes que li explica a la Nina perquè s'adormi. El dia que es queda a l'atur es desanima molt i perd la motivació per crear noves històries de l'eriçó. Curiosament, totes aquestes històries giren al voltant del fet de buscar feina: l'eriçó no es conforma a ser tan sols un eriçó, sinó que, igual com els humans, també vol formar part del món i, és per això, que busca una ocupació: troba feina de massatgista, de cuiner, de mecànic, de bomber... però sempre les perd a causa de les seves putes.

Amor romàntic

El concepte fa referència al conjunt de creences i valoracions sobre el que és "estimar i ser estimat de debò" en la nostra societat. Entre les seves principals característiques destaquen la idealització de l'altra persona, l'entrega total a aquesta persona, l'amor com a element central de l'existència, la justificació de tot en nom de l'amor, l'exclusivitat sexual, el desig de presència constant, la creença que tothom és heterosexual, la presumpció d'amor etern, la relació entre amor i patiment, etc.



El Sami, el germà adolescent del Mehdi, quan l'inxampa petonejant el coixí li dona instruccions sobre com declarar el seu amor a la Nina per tal que aquesta se li llanci als braços. El Sami reproduceix els típics passos de la seducció tantes vegades representats en el cinema i que són l'exponent de la construcció de l'amor romàntic: triar un moment ben romàntic (com una posta de sol o un prat ple de cavalls), somriure-li una mica sense semblar un babau, mirar-li els ulls, agafar-li una mà, acaronar-li amb el polze, apropar suaument els llavis als de la Nina i moure els llavis com si volgués apagar una espelma amb molta delicadesa. El Mehdi l'escolta, tot i que en un moment posa en dubte que els consells del seu el germà funcionin i diu que la Nina es pensarà que li falta un bull.

Banda sonora

Es tracta de l'espai sonor d'un film, on es recullen tres tipus de pistes de so: les veus, la música i els sorolls d'ambient (el cant dels ocells i el xut de l'òliba al bosc, les passes en córrer, el so de quan es tanca una porta en entrar a casa, els cops de la pilota al sostre de l'habitació de la Nina, etc.). Tal com els sons ambientals tenen la funció de conferir expressivitat i afegir realisme a les imatges, la música s'encarrega de potenciar-ne l'emotivitat.

De la música del film se n'ha encarregat Serge Besset, que ha treballat a totes les pel·lícules dels dos directors. Tot i que les imatges són boniques no transmeten cap emoció directa, sinó que és a través de la música que es revelen i destaquen els sentiments dels personatges, ja que és capaç de transmetre emocions.

Què hem après?



- ✓ VEURE QUE UNA PEL·LÍCULA D'ANIMACIÓ INFANTIL TAMBÉ POT TRACTAR SOBRE PROBLEMES SOCIALS.
- ✓ ADONAR-SE QUE L'ELECCIÓ DELS ROLS DELS PERSONATGES EN EL CINEMA NO SÓN NEUTRES I QUE ES PODEN INVERTIR ELS ROLS TRADICIONALMENT ASSOCIATS A LES DONES I ALS HOMES.
- ✓ PRENDRE CONSCIÈNCIA QUE ELS INFANTS TAMBÉ PATEIXEN AMB ELS PROBLEMES QUE TRAVESSEN ELS ADULTS.

- ✓ ADONAR-SE QUE INFANTS TAMBÉ PODEN DEFENSAR CAUSES JUSTES I ADQUIRIR CONSCIÈNCIA SOCIAL.
- ✓ LA IMPORTÀNCIA DEL VINCLE D'AMISTAT I EL DESCOBRIMENT DEL PRIMER AMOR.
- ✓ DESCOBRIR ELS INICIS D'UN DELS PERSONATGES MÉS EMBLEMÀTICS DEL CINEMA D'ANIMACIÓ.
- ✓ OBSERVAR LES EMOCIONS QUE SENTIM EN MIRAR UNA PEL·LÍCULA I COM LA MÚSICA HI TÉ UN PAPER MOLT IMPORTANT.



Distribuïdora de cinema
infantil, tranquil i en català
www.packmagic.cat